

Лілія Ребуха

ORCID iD 0000-0002-0054-0651

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, 46000, м. Тернопіль, Україна
L.Rebukha@ukr.net

СИСТЕМА ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ НА ЗАСАДАХ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті актуалізуються підходи до визначення фундаменталізації професійної освіти. Визначено спрямування фундаменталізації освіти (залучення у навчальний процес інноваційного суспільного досвіду, провідних досягнень людства та його інтелектуального потенціалу, направленість на цінності майбутньої професії). Досліджено основні складові системи фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на засадах інтеграції інноваційних технологій. Розкрито змістове наповнення навчальних дисциплін відповідно до особистісно-орієнтованої та професійно-орієнтованої стратегій, окреслено критерії відбору змісту освіти за університетського навчання.

Ключові слова: інтеграція інноваційних технологій; майбутній соціальний працівник; професійна освіта; система фундаменталізації професійної підготовки.

© Ребуха Лілія, 2018

Вступ. В сучасних умовах розвитку вищої школи фундаменталізація професійної освіти слугує вагомим чинником підвищення її професійно-зорієнтованої якості. Нині кожен майбутній фахівець повинен володіти такими компетентнісними особливостями, які б забезпечили йому можливість гармонійного включення в усі соціогуманітарні сфери суспільства впродовж усього періоду професійного життя. Однак якою б якісною не була вузька професійна спеціалізація, вона не дає гарантійних запевнень щодо постійної затребуваності фахівця (Кубіцький С., 2017, с. 19). Це пов'язано як з суб'єктивними змінами в уподобаннях

особистості до тієї чи іншої професійної діяльності, так із з об'єктивними глобальними перемінами в суспільстві. Сучасна професійна освіта поступається своїми позиціями фундаментальній, так як остання направлена на формування у студентів, котрі навчаються за спеціальністю «Соціальна робота», провідних фахово-зорієнтованих цінностей. Тому актуалізується проблема визначення системи фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на засадах інтеграції інноваційних технологій.

Теоретичний аналіз різних концепцій до фундаменталізації професійної підготовки показав наявність неоднакових підходів до визначення поняття «фундаменталізація». Часто у трактуванні цих понять відображені лише окремі її сторони та характеристики. Це стосується фундаменталізації як освітнього процесу, що направлений, наприклад, на відображення цілісності, інтеграції гуманітарного та природничо-наукового, підвищення ролі теоретичності у змісті дисциплін, включення в навчання останніх наукових досягнень людства, збільшення змістової частки загальнонаукової підготовки, математизацію соціогуманітарної освіти та ін. У результаті окремі теоретичні підходи до фундаменталізації фахової підготовки принципово не сумісні з існуючою системою професійної освіти. Вони припускають корінні зміни парадигми освіти, її змісту, структури, організаційних форм та методів, що веде до неузгодженостей в традиційній вищій школі (Гончаренко С., 2004, с. 177).

Тому науковці О. Бондаренко, С. Гончаренко, М. Жалдак, С. Клепко, М. Ковтонюк, І. Козловська, Т. Кобильник, С. Сисоєва, А. Субетто, С. Семеріков, О. Теплицький, Я. Фруктова, М. Чіталін, О. Школа, О. Язвінська та ін. розглядали фундаменталізацію не як корінну перебудову, а як вдосконалення освіти за якої отримані знання мають великий професійний потенціал.

Науковець С. Семеріков (2009) розглядає фундаменталізацію як суттєве зростання ефективності освіти й фахового рівня студентів за університетського навчання шляхом змістового наповнення навчальних дисциплін та впровадження методологічно виважених інтеграційно-технологічних підходів до навчання (с. 42–43). Теоретично обґрунтовує фундаменталізацію Я. Фруктова (2014) й

підкреслює її цілісність, глибину та одночасне взаємопроникнення в освітній процес спеціальних знань філософських, загальнокультурних, психологічних, педагогічних та інших наук. Водночас науковець наголошує на здатності фундаменталізації продукувати високий ступінь професійних узагальнень (с. 313). Слушною є думка науковця А. Колота (2007), який доводить, що фундаменталізація не претендує на збільшення кількості навчальних годин, про те ставить перед університетською освітою принципово нові цілі та завдання, спрямовані на формування професійного мислення й потребу в саморозвитку та самоосвіті (с. 13). Великої важливості набуває фундаменталізація як пріоритетний напрям вдосконалення освітніх технологій у працях В. Баранівського (2011), котрий вказує на її покликання у забезпеченні професійної мобільності майбутнього фахівця (с. 286). Як зазначає Ю. Панфілов (2010), в процесі фундаменталізації здійснюється взаємодія майбутнього фахівця з інтелектуальним освітнім середовищем, при цьому особистість збагачує не лише власний внутрішній світ, а й примножує потенціал суспільного середовища (с. 37). На переконання О. Язвінської (2011), фундаменталізація професійної освіти відображає загальні закономірності розвитку, руху та функціонування освітньої сфери й розкривається в процесі виконання фахівцем професійної діяльності. Водночас науковець переконана, що фундаменталізація професійної підготовки забезпечує в майбутньому високу фахову компетентність та успішну адаптацію випускника університету до динамічних умов сучасного суспільства (с. 34).

У нашому розумінні фундаменталізація професійної освіти спрямована на залучення у навчальний процес інноваційного суспільного досвіду, провідних досягнень людства, які перевірені практикою, його інтелектуального потенціалу й цінностей професії (Мельничук І., 2011, с. 162–165; Ребуха Л., 2017, с. 4–5). Вона слугує підґрунтям для формування у майбутнього фахівця за університетського навчання належного інформаційного потенціалу, наукового світогляду, способів перетворення теоретичних знань у практичну діяльність, системного мислення, творчих навичок, умінь щодо результативного використання інноваційних технологій, професійних взаємин, ціннісних орієнтацій, усвідомлення важливості безперервної фахової освіти та ін. Однак невирішеною залишається педагогічна

проблема розробки системи фундаменталізації професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах, розв'язання якої допомогло б викладачам та студентам різних спеціальностей творчо підходити до професійної діяльності в майбутньому й ефективно розв'язувати суперечності між професійною освітою і вузькопрактичною традиційною підготовкою.

Мета статті. Дослідити та схарактеризувати систему фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на засадах інтеграції інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Система фундаменталізації професійної освіти, на наше переконання, повинна включати всі основні елементи університетської освіти, починаючи від теорії і методології освіти, парадигми освіти, цілей, змісту, методів і форм освіти, засобів, інтегративних інноваційних технологій до організаційних систем тощо.

Створення теорії освіти на засадах фундаменталізації професійної підготовки є важливим чинником фундаменталізації освіти в цілому. Нині існує багато освітніх теорій, в яких науковці по різному підходять до визначення логіки формулювання змісту предмета теорії освіти та її обґрунтування як суспільно необхідної та важливої діяльності. Тому, на даний час, створити узагальнену, єдину й прийнятну усім теорію освіти видається майже неможливо. Щодо парадигми освіти, то у теорії і практиці освіти налічується безліч парадигм. Однак відомі парадигми, які співвідносяться з фундаменталізацією професійної підготовки майбутніх фахівців на підставі виокремлення суб'єктно-об'єктних взаємних зв'язків: державно-орієнтована, особистісно-орієнтована та індивідуально-орієнтована. У практичному зреалізуванні професійної освіти жодна із зазначених парадигм у чистому вигляді не реалізується. Можна стверджувати про домінування тієї чи іншої фундаментально-спрямованої парадигми в певний період розвитку суспільства, а відтак й освіти як його найважливішого інституту (Гривнак Б., 2010, с. 140). Проте фундаменталізація професійної підготовки майбутніх соціальних працівників успішно поєднує зазначені парадигми за підтримки в навчальній аудиторії інтеграції інноваційно-освітніх технологій.

Важливою складовою системи фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників є цілі, які виконують системоутворюючу функцію. За фундаменталізації цілі спричинюють найбільш істотні характеристики результатів освіти. Вони відрізняються від цілей традиційної освіти, так як в останніх не достатньо приділено уваги основному призначенню особистості в соціумі, котра виступає головним суб'єктом збереження та розвитку людської цивілізації. Слід зазначити, що сьогодні навчальний процес в університеті не повністю ціленаправлений на відтворення інтелектуального та вітакультурного досвіду людства, а також на передавання його від покоління до покоління. Тому отримані майбутніми соціальними працівниками за фундаменталізації професійної підготовки знання, уміння, унормовані навички та цінності професії повинні зайняти вагоме місце у діяльності фахівця і бути відображеними в цілях професійно-зорієнтованої освіти через накопичення, відтворення і передачу генеруючого узагальненого досвіду людства.

Фундаменталізація професійної підготовки уможлиблює більш повне використання у навчальній практиці фундаментальних законів гносеології, психології та фізіології. Оскільки весь навчальний процес ґрунтується на закономірностях процесу пізнання, то пізнання як суспільно-історичний процес вивчається гносеологією, як процес відображення зовнішнього світу в психіці людини – психологією, а фізіологічні аспекти пізнання – фізіологією. В першому випадку пізнання розглядається як якісний перехід від живого споглядання до абстрактного мислення, у другому цей перехід здійснюється від відчуттів до понять, а відтак до засвоєння знань і в третьому випадку – як процес переходу від першої сигнальної системи до другої. Фундаменталізація професійної освіти створює в навчальній аудиторії оптимальні умови для залучення в освітній процес законів пізнання, у яких немаловажна роль відводиться викладачам. Для цього науковцю-викладачу необхідно уміло використовувати ефективні способи і прийоми роботи із студентами: постійно закріплювати мовну інформацію, безперервно стимулювати зорову пам'ять, сприяти усвідомленому розумінню знань студентами, збуджувати емоційне переживання, мотивувати до нового сприймання та усвідомлення фахово-

зорієнтованої інформації, створювати в аудиторії та поза нею сприятливі умови для самостійного добування знань, повсякчас отримані студентами знання закріплювати практичними задачами, безупинно повторювати навчальний матеріал для перенесення знань з оперативної пам'яті в довготривалу, формувати смисловий логічний зв'язок між отриманими знаннями, повсякчас узгоджувати когнітивні манери викладача та майбутніх фахівців, мотивувати в навчальній аудиторії важливість професійно-зорієнтованої університетської освіти та ін.

Фундаменталізація професійної підготовки фахівців спеціальності «Соціальна робота» пов'язана не лише з підвищенням науково-методологічної цілісності навчального процесу, а з його професійною спрямованістю (Ребуха Л. З. Сучасні проблеми професійної підготовки фахівців соціальної роботи: [сайт]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_5_16). Тому сучасна вища освіта повинна формувати в майбутнього соціального працівника основи загальної, науково-теоретичної та методологічної культури й слугувати підґрунтям опанування високої професійної культури для ефективного зреалізування себе як спеціаліста в соціогуманітарній діяльності.

На подібне розуміння націлює саме поняття «професійна освіта», що здатне об'єднати в єдину освітню систему не лише спеціально-прикладне навчання, а й загально наукову університетську освіту. З огляду на це фундаменталізація професійної освіти витлумачується як основа цілісної неперервної впродовж життя фахової освіти, що включає загальнонаукову, спеціальну та професійну підготовку майбутнього соціального працівника на засадах інтеграції інноваційних технологій, які гарантовано забезпечують ефективну реалізацію основних функцій професійно-зорієнтованої соціальної освіти.

Фундаменталізація освіти обумовлена, передусім, професійно цільовим змістом, що постійно накопичуються із розвитком цивілізації, тому в цьому розумінні є об'єктивним процесом, спрямованим на введення у зміст освіти базових знань, загальнолюдських цінностей та способів результативної професійної діяльності. Фундаменталізація змісту освіти в розумінні Г. Васьківської (2012) не спрямована на збільшення обсягу та кількості фундаментальних природничих і

гуманітарних предметів, а направлена на здійснення його відбору, тому передбачає структурування, перегляд і удосконалення освітніх стандартів, навчальних програм, й акцентує увагу на фундаментальних компонентах змісту професійного навчання (с. 19–20). Фундаменталізація змісту освіти виступає дієвим способом її «осучаснення», сприяє формуванню індивідуальних потреб фахівця до сучасних умов буття, стимулює процес його саморозвитку та позначається на швидкій адаптації до професійного життя.

У проектуванні змістового наповнення дисциплін викладач використовує дві основні стратегії: особистісно-орієнтовану та професійно-орієнтовану. Перша стратегія проектування змісту професійної освіти спрямована на аналіз і моделювання конкретної професійної діяльності соціального працівника. Переваги зазначеного проектування полягають у відповідності змісту освіти вимогам підготовки фахівця в межах спеціальності, що успішно забезпечує глибину і якість університетського навчання. Особистісно-орієнтована стратегія проектування ґрунтується на гуманістичних професійно-зорієнтованих цінностях. Основна ідея цього підходу до фундаменталізації професійної підготовки полягає в тому, що змістове наповнення навчальних дисциплін спрямоване не на нормативний набір знань і вмінь, необхідних у професійній діяльності, а містить значний потенціал, котрий ініціює саморозвиток особистості та безперервне набуття професійної компетентності майбутнім фахівцем.

У практиці проектування змісту професійно-орієнтованої стратегії освіти доцільне інтегрування двох зазначених стратегій одночасно, так як за час навчання інколи неможливо визначити та зафіксувати конкретно-спрямований зміст професійної діяльності соціального працівника в перспективі, оскільки постійно відбуваються зміни в громадянському суспільстві й, відповідно, в потребах людини. Проектування стратегії з домінуючою професійно-орієнтованою спрямованістю навчального процесу враховує тенденції динамічності майбутньої професії та постійно зростаючі зміни соціальної роботи.

У фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на засадах інтеграції інноваційних освітніх технологій важливими є критерії відбору

змістового наповнення навчальних дисциплін за університетського навчання. Їх можна поділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішні критерії, що пов'язані з науковістю відображають об'єктивну істинність, емпіричну точність, логічність та достовірність професійного знання. Ці критерії надають перевагу першоосновам системи загальнолюдських знань, тобто тим, які є довгоживучими та стійкими в часі. До зовнішньо-функціональних належать критерії універсальності та суспільно визнані критерії, які формуються відповідно до професійних цінностей. Межі зовнішніх критеріїв не можливо визначити без врахування знань як основи світогляду, інтелекту і культури особистості, що в майбутньому проявляється у професійній культурі та професійній діяльності соціального працівника та є підґрунтям для продовження освіти. Крім названих, важливими критеріями фундаменталізації знань є елементарність, простота, доступність для розуміння.

Ефективність фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників залежить від характеру організації системи освіти, а саме від виду і типу освітнього закладу. З появою у 90-х роках ХХ ст. науково-дослідницьких установ, університетів і коледжів стала можливою фундаменталізація професійної освіти. Нині класичні університети слугують зразками схарактеризованої нами фахово-зорієнтованої освіти. Продуктивність багаторівневої фундаменталізації освіти, починаючи від коледжів і закінчуючи науково-дослідними інститутами, визначається об'єднанням фундаменталізації і професіоналізації в єдиний, цілісний процес, що дозволяє говорити про фундаменталізацію професійної підготовки майбутніх фахівців соціогуманітарної сфери.

Висновки та перспективи подальшого дослідження проблеми.

Фундаменталізація професійної підготовки майбутніх соціальних працівників слугує одним із пріоритетних напрямів розвитку вищої соціогуманітарної освіти в Україні, оскільки за такого навчання зміщується пріоритет навчання в напрямі універсальних та загальнозначущих наукових досягнень людства. Ефективне впровадження фундаменталізації професійної підготовки за університетського навчання дозволяє звести великий обсяг інформації певної галузі знань до основних, стрижневих міркувань, ідей, концепцій тощо. Важлива роль відводиться системі

фундаменталізації професійної підготовки соціальних працівників на засадах інтеграції інноваційних технологій, яка включає всі основні елементи фахового навчання студентів: теорію, методологію та парадигми освіти, спроектовані цілі, змістове наповнення навчальних дисциплін, методи, форми і засоби навчання, інтегративні освітні технології та організаційні системи. Перспективним напрямком наших подальших розвідок буде схарактеризування педагогічних умов реалізації системи фундаменталізації професійної освіти.

Література

- Баранівський В. Ф. Компетентність і фундаменталізація освіти як сучасні парадигми розвитку вищої освіти. *Вісник національного університету оборони України : [зб. наук. праць]*. 2011. Вип. 6. С. 282–285.
- Васьківська Г. Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі: теорія і практика. *Рідна школа*. 2012. № 3. С. 25–30.
- Гончаренко С. У. Фундаментальність чи вузький професіоналізм. Дидактика професійної школи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. К.; Хмельницький. 2004. Вип. 1. С. 177–184.
- Гривнак Б. Л. Парадигма особистісно-орієнтованого навчання на початку нового століття. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя : ЗДІА, 2010. Вип. 42. С. 138–145.
- Колот А. М. Вища освіта як чинник формування людського капіталу: сучасний стан, тенденції розвитку. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. 2007. Вип. 4. С. 12–16.
- Кубіцький, С. О. (2017). Аналіз освітньо-професійних програм підготовки фахівців за спеціальністю 231 соціальна робота. *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2017. №6. С. 18–22. DOI: 10.15587/2519-4984.2017.105503
- Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.04. Тернопіль, 2011. 585 с.
- Панфілов Ю. І. Фундаменталізація освіти – потреба часу. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2010. № 1. С. 35–39.
- Ребуха Л. З. Сучасні проблеми професійної підготовки фахівців соціальної роботи. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка*. 2017. Вип. 5. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_5_16 (дата звернення 16.07.2018).
- Семеріков С. О. Фундаменталізація навчання інформативних дисциплін у вищій школі. Кривий Ріг : Мінерал; К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 340 с.
- Фруктова Я. С. Фундаменталізація змісту професійної освіти як сучасна педагогічна проблема. URL : http://elibrary.kubg.edu.ua/3831/1/Ya_Fruktova_konf_GI.pdf (дата звернення : 18.07.2018).

Язвінська О. М. Проблема професійної мобільності сучасного фахівця в контексті фундаменталізації професійної підготовки. *Вісник національного транспортного університету*. 2011. № 24 (1). С. 32–36.

System of fundamentalization of professional training of future social workers on the basis of integration of innovative technologies

Rebukha Liliya, Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of Psychology and Social Work, Ternopil National Economic University, Lvivska St., 11, 46000, Ternopil, Ukraine,
L.Rebukha@ukr.net

Approaches to the definition of the fundamentalization of professional education, which are directed at improving traditional education, are actualized in the article. The direction of the fundamentalization of education, in which gained knowledge has a great professional potential (involvement of innovative social experience, leading achievements of humanity and its intellectual potential into the educational process, focus on the values of the future profession), is determined. The main components of the system of fundamentalization of the professional training of future social workers on the basis of the integration of innovative technologies are investigated, the theories and methodologies of education, the paradigms of education, goals, content, methods, forms and means of education, educational technologies and organizational systems are described. The content of educational disciplines is revealed in accordance with personally oriented and professionally oriented training strategies that are directed at self-development of the individual and taking into account the dynamism of the professional work of the social worker and the ever-increasing changes in social work. The criteria for selecting the content of university education are outlined and their division into internal, connected with the science, and external, as universal and socially recognized, professional values is made. It is concluded that the effectiveness of the system of fundamentalization of education is determined by the unification of fundamentalization, professionalization and integration of innovative technologies into a single, holistic process, which serve as the basis for the fundamentalization of the professional training of future specialists in the socio-humanitarian sphere.

Key words: *integration of innovative technologies; future social worker; professional education; system of fundamentalization of professional training.*

Система фундаментализация профессиональной подготовки будущих социальных работников на принципах интеграции инновационных технологий

Ребуха Лилия, кандидат психологических наук, доцент, доцент кафедры психологии и социальной работы, Тернопольский национальный экономический университет, ул. Львовская, 11, 46000., г. Тернополь, Украина,
L.Rebukha@ukr.net

В статье актуализируются подходы к определению фундаментализации профессионального образования. Определены направления фундаментализации образования (привлечение в учебный процесс инновационного общественного опыта, передовых идей человечества и его интеллектуального потенциала, направленность на ценности будущей профессии). Исследованы основные составляющие системы фундаментализации профессиональной подготовки будущих социальных работников на основе интеграции инновационных технологий. Раскрыто содержательное наполнение учебных дисциплин в соответствии с личностно-ориентированной и профессионально-ориентированной стратегий, обозначены критерии отбора содержания образования за университетского обучения.

Ключевые слова: интеграция инновационных технологий; будущий социальный работник; профессиональное образование; система фундаментализации профессиональной подготовки.

References

- Baranivskiy V. F. (2011) Kompetentnist i fundamentalizatsiia osvity yak suchasni paradyhmy rozvytku vyshchoi osvity [Competence and fundamentalization of education as modern paradigms of the development of higher education]. *Visnyk natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy : [zb. nauk. prats]*, 6, 282–285 (ukr)
- Vaskivska H. (2012) Fundamentalizatsiia zmistu osvity u starshii shkoli: teoriia i praktyka [Fundamentalization of the content of education in high school: theory and practice]. *Ridna shkola*, 3, 25–30 (ukr)
- Honcharenko S. U. (2004) Fundamentalnist chy vuzkyi profesionalizm. Dydaktyka profesiinoi shkoly [Fundamentality or narrow professionalism. Professional School Professional Didactics]. In: *t pedahohiky i psykholohii prof. osvity APN Ukrainy: zb. nauk. prats'*. – K.; Khmelnytskyi. Vol. 1, 177–184 (ukr)
- Hryvnyak B. L. (2010) Paradyhma osobystisno-orientovanoho navchannia na pochatku novoho stolittia [The paradigm of personality-oriented learning at the beginning of the new century]. *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii. Zaporizhzhia : ZDIA*, 42, 138–145 (ukr)
- Kolot A. M. (2007) Vyshcha osvita yak chynnyk formuvannia liudskoho kapitalu: suchasnyi stan, tendentsii rozvytku [Higher education as a factor in the formation of human capital: the current state, trends of development]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Ekonomika*, 4, 12–16 (ukr)

- Kubitskyi, S. O. (2017). Analiz osvitho-profesiinykh prohram pidhotovky fakhivtsiv za spetsialnistiu 231 sotsialna robota [Analysis of educational and professional training programs for specialists in the specialty 231 social work]. *ScienceRise. Pedagogical Education*, 6, 18-22 DOI: 10.15587/2519-4984.2017.105503
- Melnychuk I. M. (2011) Teoriia i metodyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv zasobamy interaktyvnykh tekhnolohii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Theory and methodology of professional training of future social workers by means of interactive technologies in higher educational institutions] : dys. ... doktora ped. nauk : spets. 13.00.04. – Ternopil, 585 p. (ukr)
- Panfilov Yu. I. (2010) Fundamentalizatsiia osvity – potreba chasu [Fundamentalization of education - the need for time]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemamy*, 1, 35–39 (ukr)
- Rebukha L. Z. (2017) Suchasni problemy profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv sotsialnoi roboty [Modern problems of professional training of social work specialists]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya : Pedagogika*, 5. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_5_16 (data zvernennia 16.06.2018) (ukr)
- Semerikov S. O. (2009) Fundamentalizatsiia navchannia informatyvnykh dystsyplin u vyshchii shkoli [Fundamentalization of teaching informational disciplines in high school]. Kryvyi Rih, Ukraine: Mineral; Kyiv, Ukraine: NPU im. M. P. Drahomanova. (ukr)
- Fruktova Ya. S. (2014) Fundamentalizatsiia zmistu profesiinoi osvity yak suchasna pedahohichna problema [Fundamentalization of the content of vocational education as a modern pedagogical problem]. URL : http://elibrary.kubg.edu.ua/3831/1/Ya_Fruktova_konf_GI.pdf (data zvernennia : 18.06.2018) (ukr)
- Yazvinska O. M. (2011) Problema profesiinoi mobilnosti suchasnoho fakhivtsia v konteksti fundamentalizatsii profesiinoi pidhotovky [The problem of professional mobility of a modern specialist in the context of fundamentalization of professional training]. *Visnyk natsionalnoho transportnoho universytetu*, 24 (1), 32–36 (ukr)

*Стаття надійшла до редакції 04.07.2018
Прийнято до друку 30.08.2018*